

KONSEK TRØNDELAGE IKS
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Vår dato:	20.08.2026	Vår ref:	202617848-36	Vår saksbehandler:
Deres dato:		Deres ref:	24/455-14	Arne Jostein Vestnor

Oppfølging av forvaltningsrevisjon lærlinger og lærlingeplasser

Direktør for kompetanse viser til fylkestingsak 67/25 om oppfølging av lærlingeplasser og oppfølging av lærlinger, punkt 3. Vedlagt er en orientering om oppfølging av vedtakspunkt 1. og 2. første halvår 2026.

Med vennlig hilsen

Lars Kristian Fossum

Arne Jostein Vestnor
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon fagopplæring

Orientering til Kontrollutvalget om oppfølging av vedtakspunkt 1. og 2. i Fylkestingssak 67/25

1. Bakgrunn og formål

I forbindelse med behandling av forvaltningsrevisjonsrapport om lærlingplasser og oppfølging av lærlinger, vedtok Fylkestinget i Trøndelag den 15.10.2025 følgende:

- 1. Fylkestinget ber fylkesdirektøren sikre systematisk informasjon om:*
 - a. forventninger, rettigheter og plikter i arbeidslivet til elever i Vg1 og Vg2 på yrkesfaglige utdanningsprogram*
 - b. rettigheter for lærlinger i henhold til ny opplæringslov*
- 2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å:*
 - a. påse at alle skoler har lokale handlingsplaner for formidling, og at innholdet i handlingsplanene gjøres kjent og tilgjengelig for lærere*
 - b. sikre bruk av samarbeidsavtaler*
 - c. sikre bruk av lokale læreplaner*

2. Rammer for arbeidet

Fylkesdirektøren har gjennom høsten 2025 og våren 2026 arbeidet med oppfølging av fylkestingets vedtak. Det har vært tett dialog med rektorene ved de videregående skolene i Trøndelag, ettersom hoveddelen av oppfølgingen skjer lokalt ved skolene.

Gjennom avdeling kompetanses faste rektormøter har fylkesdirektøren tydeliggjort ansvar og oppgaver knyttet til vedtaket. Administrasjonen har samtidig fulgt opp begge vedtakspunktene og arbeider fortsatt med enkelte tiltak, særlig knyttet til vedtakspunkt 1 b.

Som ledd i oppfølgingen er det gjennomført møter med både interne og eksterne aktører, blant annet lærling rådet, seksjon elevtjenester og inntak/PPT, seksjon regional kompetanse og Karrieresenteret, yrkesopplæringsnemnda, fylkeskommunens skjematjeneste og hovedtillitsvalgte. Arbeidet med oppfølging av vedtakene videreføres.

3. Status

Vedtakspunkt 1.a) Systematisk informasjon om forventninger, rettigheter og plikter
Rektorene ved de videregående skolene har gjennom rektormøtet fått i oppdrag å sørge for at alle elever på yrkesfaglige utdanningsprogram på Vg1 og Vg2 mottar systematisk informasjon om forventninger, rettigheter og plikter i arbeidslivet.

I forbindelse med innføringen av ny opplæringslov og tilhørende forskrift 01.08.2024 ble planen «Overgang fra skole til bedrift» revidert. Planen beskriver rammene for skolens arbeid med formidling til læreplass og tydeliggjør skolens ansvar og oppgaver.

Den reviderte planen ble behandlet i drøftingsmøte med hovedtillitsvalgte 22.10.2025 og deretter i yrkesopplæringsnemnda 13.11.2025, hvor den ble godkjent (Politiske

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon fagopplæring

møter - Møter - Yrkesopplæringsnemda 13.11.2025). I behandlingen ble det vedtatt følgende tillegg:

- Samarbeide med partene i arbeidslivet for å sikre grundig informasjon om arbeidslivets krav, rettigheter og plikter.
- Sørge for at elevene får kunnskap om psykososialt og fysisk arbeidsmiljø. Samarbeid med partene i arbeidslivet og Arbeidstilsynet er sentralt for å lykkes med dette arbeidet.

Ansvar for det lokale formidlingsarbeidet ligger hos rektorene ved de videregående skolene. Administrasjonen følger opp arbeidet.

Vedtaks punkt 1.b) rettigheter for lærlinger i ny lov

Gjennom prosjektet «Lærling i Trøndelag» tilbys direktesendte digitale faglige samlinger for lærlinger. Lærlingenes rettigheter og plikter som arbeidstakere er et sentralt tema i disse sendingene.

Sendingene gjøres kjent for lærlinger, lærebedrifter og faglige ledere, og kan inngå som en del av opplæringsløpet. Opptak publiseres på nettsiden «Lærling i Trøndelag», som gir oppdatert informasjon om rettigheter og plikter etter gjeldende regelverk. Ansvar for utvikling og publisering av innhold ligger hos avdeling kompetanse, seksjon fagopplæring.

Det er videre etablert en digital rådgivningsfunksjon ved Karrieresenteret for å sikre lærlinger tilgang til rådgivning om utdannings- og yrkesvalg i tråd med opplæringsloven § 16-1.

I tillegg er det etablert en digital meldeløsning hvor lærlinger og andre aktører i fagopplæringen kan melde bekymringer knyttet til læreforholdet. Løsningen kan benyttes ved manglende ivaretagelse av rettigheter, utilstrekkelig oppfølging eller opplæring, samt utfordringer i arbeidsmiljøet. Meldinger kan sendes anonymt. Informasjon om løsningen finnes på fylkeskommunens nettsider: [Utfordringer i læreforholdet - Trøndelag fylkeskommune](#). Ansvar for ordningen ligger hos seksjon fagopplæring.

For lærlingene er det på fylkeskommunens nettside tilgang på veiledning om hvordan de bør opptre hvis noe ikke fungerer i læreforholdet. Det er en egen side for informasjon om rettigheter og plikter. Det er det også informasjon om mulighet for direkte kontakt med rådgivere på seksjon fagopplæring fordelt på lærefag.

Den reviderte planen «Overgang fra skole til bedrift» presiserer skolenes ansvar for å gi elever informasjon om utdanningsvalg, yrkesvalg og karriereveiledning. Ansvar ligger hos rektorene ved de videregående skolene og dette arbeidet følges opp av administrasjonen.

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon fagopplæring

Vedtakspunkt 2.a) påse at skoler har lokale handlingsplaner for formidling og at disse er gjort kjent blant lærerne, b) sikre bruk av samarbeidsavtaler, c) sikre bruk av lokale læreplaner

Med bakgrunn i den reviderte planen «Overgang fra skole til bedrift» har de videregående skolene fått i oppdrag å revidere sine lokale handlingsplaner for formidling.

Rektorene ble gjennom rektormøter og formelt brev av 08.04.2026 (P360-sak 202617848) bedt om å bekrefte at:

- lokal handlingsplan for formidling er utarbeidet
- planen er gjort kjent for lærerne
- FT vedtakspunkt 2. følges opp lokalt

Fristen for tilbakemelding var 01.05.2026. Fem videregående skoler oppga da at arbeidet ikke var ferdigstilt. Disse skolene har igangsatt nødvendige tiltak og har opplyst at arbeidet vil være ferdigstilt innen skolestart høsten 2026. Administrasjonen følger opp dette arbeidet videre.

For å sikre bruk av samarbeidsavtaler er det utviklet en digital løsning for håndtering av samarbeidsavtaler mellom skole og praksisbedrifter. Løsningen skal prøves ut gjennom en pilot ved én videregående skole. Etter evaluering av piloten vil løsningen kunne tas i bruk ved øvrige videregående skoler i fylket. Dette vil bidra til en mer standardisert og systematisk praksis for bruk av samarbeidsavtaler. Administrasjonen følger opp det videre arbeidet.

Våren 2026 ble det etablert et felles dokumentasjonssystem for HMS-opplæring innen yrkesfaglige utdanningsprogram i Trøndelag. Systemet gjør det mulig å dokumentere opplæring i rettigheter og plikter i arbeidslivet på samme måte som annen HMS-opplæring. Piloteringen har gitt gode erfaringer, og videre utrulling ivaretas av administrasjonen.

4. Konklusjon

Fylkesdirektøren vurderer at fylkestingets vedtak er fulgt opp gjennom konkrete tiltak på både system- og skolenivå. De fleste tiltakene er iverksatt, mens enkelte tiltak fortsatt er under innføring eller videre utvikling. Ansvarsforholdene for videre oppfølging er avklart, og administrasjonen vil følge opp arbeidet gjennom tiltakene beskrevet i punkt 5.

5. Plan fremover

Vedtakspunkt 1.a) Systematisk informasjon om forventninger, rettigheter og plikter
Administrasjonen vil følge opp at de videregående skolene etterlever den reviderte planen «Overgang fra skole til bedrift». Det arbeides med å utvikle digitale kompetansepakker for elever på yrkesfaglige utdanningsprogram. Formålet er å styrke elevenes kunnskap om forventninger, rettigheter og plikter i arbeidslivet før overgang til lærebedrift.

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon fagopplæring

Administrasjonen vil også følge opp at skolene innarbeider læringsaktiviteter knyttet til arbeidstakers rettigheter og plikter i de lokale læreplanene for yrkesfaglig fordypning (YFF).

Vedtakspunkt 1.b) Rettigheter for lærlinger i ny lov

Administrasjonen vil vurdere å etablere en digital kommunikasjonskanal mot seksjon fagopplæring, der lærlinger kan få råd og veiledning om sosiale og personlige forhold knyttet til læreforholdet. Videre arbeides det med en digital tilgang til Elevhjelpa for lærlinger, slik at de kan kontakte sin tidligere skole for råd og veiledning ved behov. Mulige tekniske løsninger vil bli vurdert som en del av det videre arbeidet.

Vedtakspunkt 2.a), b) og c)

Administrasjonen vil følge opp skolenes arbeid med:

- lokale handlingsplaner for formidling
- bruk av samarbeidsavtaler
- lokale læreplaner for yrkesfaglig fordypning (YFF)

Oppfølgingen skal skje i tråd med den reviderte planen «Overgang fra skole til bedrift» og revidert «Veileder for yrkesfaglig fordypning». Seksjon fagopplæring vil videreføre faste møter med formidlingskoordinatorene for å følge opp fylkestingets vedtak, dele erfaringer og bidra til en enhetlig og kvalitativt god formidlingsprosess fra skole til bedrift.